Ще одним аспектом проблеми міжпредметних зв'язків у фізичному вихованні є володіння вчителями фізичної культури ефективними методиками їх реалізації. Переважна більшість опитаних – 67 % вказали на необхідність вивчення у процесі підготовки вчителя фізичної культури окремого спецкурсу «Методика застосування міжпредметних зв'язків у фізичному вихованні школярів».

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, нами здійснено аналіз основних проблем застосування міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання школярів на сучасному етапі. Результати проведеного анкетування засвідчують, що значна частина вчителів фізичної культури неправильно розуміє суть категорії "міжпредметні зв'язки". У процесі формування знань учнів з фізичної культури міжпредметні зв'язки використовує 51 % опитаних вчителів фізичної культури, а під час навчання техніки фізичних вправ – лише 39 % респондентів. Встановлено, що у фізичному вихованні учнів міжпредметні зв'язки найчастіше застосовуються із такими шкільними предметами: біологія, основи здоров'я, історія, фізика. Для реалізації міжпредметних зв'язків достатнім і високим рівень своїх знань із інших шкільних предметів вважає лише половина опитаних вчителів.

Виявлено необхідність в науково обґрунтованих методиках реалізації міжпредметних зв'язків у фізичному вихованні школярів. Також встановлено відсутність наукових розробок з проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації вказаних методик.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці програми впровадження міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання школярів.

Література

1. Демінська Л. О. Міжпредметні зв'язки у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Л. О. Демінська. – Луганськ, 2004. – 22 с.

2. Концепція НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ. Режим доступу: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepcziya.html

3. Кругляк О. Я. Підготовка майбутніх вчителів до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / О. Я. Кругляк. – Тернопіль, 2005. – 22 с.

4. Міщенко О. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у фізичному вихованні молодших школярів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту : спец. 24.00.02 "Фізичне виховання різних груп населення" / О. В. Міщенко. – Львів, 2002. – 16 с.

5. Чопик Р. В. Теоретико-методичні засади формування інтересу дітей до занять баскетболом / Р. В. Чопик, В. М. Максим'як // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. Т. IV. Вип. 98. / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол. ред. Носко М. О. – Чернігів : ЧНПУ, 2012. – С. 220-223.

6. Чопик Р. В. Міжпредметні зв'язки у фізичному вихованні школярів / Р. В. Чопик // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт /" Зб. Наукових праць / За ред. Г. М. Арзютова. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. – Випуск 5 К (61)15. – С. 267 – 270.

7. Dobryden A. Metodologichni aspekty navchannja ruhovyh diy uchniv serednjogo shkilnogo viku / Alla Dobryden // Psyhologo-pedagogichni problem silskoi shkoly. Vypusk 45, 2013 – S. 50-54.

8. Furdui J. Stanovlennja i rozvytok migpredmetnyh zvjazkiv u pedagogichniy nauci i praktyci / J. Furdui // Naukovi zapysky. Serija : Pedagogichni nauky – 2014. – Vyp. 134. – S. 235-238. – Regym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_134_61

9. Krugljak O. Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja – osnovna profiljujucha dyscyplina u pedagogichnyh uchylyshah i koledgah / Oleg Kruglak // Aktualni problemy i metodyky fizychnogo vyhovannja / uporjad. O. M. Vaceba, U. V. Petryshyn, E. N. Prystupa, I. R. Bodnar. — Lviv: Ukrainski tehnologii, 2005. – S. 162-180.

10. Shyjan B. M. Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja shkoljariv. Chastyna 1/ Shyjan B. M. – Ternopil: Navchalna knyga – Bogdan, 2007. – 272 s.

11. Vedmedenko B. Interes do zanjat sportom jak element aktyvizacii trenuvalnogo procesu sportsmen-pochatkivcja / Borys Vedmedenko, Vitaliy Marchuk // Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja i sportu. – 2002. – № 2-3. – S. 107-109.

УДК371.217: 37.037

Шутка Г.І., Червоношапка М.О., Котов С.М., Мотас С.І.
Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ У ТАБОРАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Анотація. *У роботі розкрито особливості виникнення та тенденції розвитку у різних країнах таборів оздоровлення та відпочинку як соціально-педагогічного феномена. Проаналізовано проблеми організації фізичної підготовки та рухової активності школярів у таборах оздоровлення та відпочинку.*

Ключові слова: *соціально-педагогічні передумови, табір оздоровлення та відпочинку, фізична підготовка, школярі.*

Аннотация. Шутка Г.И., Червоношапка М.О., Котов С.М., Мотас С.И. *Социально-педагогические предпосылки решения проблемы физической подготовки и двигательной активности школьников в лагерях оздоровления и отдыха.*

В работе раскрыты особенности возникновения и тенденции развития в разных странах лагерей оздоровления и отдыха как социально-педагогического феномена. Проанализированы проблемы организации физической подготовки и двигательной активности школьников в лагерях оздоровления и отдыха.

Ключевые слова: *социально-педагогические предпосылки, лагерь оздоровления и отдыха, физическая подготовка, школьники.*

Annotation. Shutka H., Chervonoshapka M., Kotov S., Motas S. Social and educational prerequisites of problems' solution of physical callisthenics and motor activity of schoolchildren in the camps of rehabilitation and recreation*. Reduced motor activity of schoolchildren, hypokinesia and physical inactivity that caused a lot of lessons in secondary school, homework, the prolonged stay of the TV or computer, insufficient employment physical culture, have a negative impact on their health, lead to the formation and development of chronic pathologies diseases.*

Of course, indicators of public health include structural and physical variables such as physical environment, law and public policy information channels. Important indicators of health at the societal level is a psychological change in mass, consisting of collective values, norms, attitudes and opinions of society. Most of the social indicators used in these social divisions as a community, state, region and nation as a whole. Therefore, these units can regulate the livelihoods of children to preserve and improve their physical development, which activates, in turn, the child's health in general.

Unfortunately, to achieve overcoming inactivity and hypokinesia that threaten to the younger generation, improving health within only physical training is almost impossible. At the same time, only a small proportion of pupils covered extracurricular and after-school forms of physical education classes. With the increasing commercialization of athletic activities and sports clubs, sections, groups the opportunity to participate in children from families with low and average incomes fell sharply.

Summer children's camps, the main focus of activity is hiking, which is carried out by means and using exercise, outdoor and sports on land and in the water, swimming and teaching swimming competitions of various kinds of motor activity, with the aim of at least partially offset the lack of effectiveness of recreational physical education school system.

Key words: *social and educational prerequisites, the camps of rehabilitation and recreation, calisthenics, schoolchildren.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Значна кількість вітчизняних та зарубіжних науковців приділяє у своїх роботах увагу проблемі збереження та покращення здоров'я школярів засобами фізичної культури та спорту [11, 14, 17 та ін]. Зменшення рухової активності школярів, гіпокінезія та гіподинамія, що обумовлені великою кількістю загальноосвітніх уроків у школі, домашніх завдань, тривалим перебуванням біля телевізора чи комп'ютера, недостатньою зайнятістю фізичною культурою, чинять негативний вплив на їхнє здоров'я, спричиняють формування патологій та розвиток хронічних захворювань. На жаль, домогтися подолання гіподинамії та гіпокенезії, які насунулись на підростаюче покоління, покращення здоров'я в межах лише уроків фізичного виховання практично неможливо. В цей же час лише незначна частина школярів охоплена позакласною і позашкільною формами фізкультурних занять [12, 16, 18 та ін.]. З посиленням комерціалізації діяльності фізкультурних і спортивних клубів, секцій, груп, можливість брати в них участь дітям із сімей з низьким і середнім достатками різко скоротилася.

Літні дитячі оздоровчі табори, основним напрямком діяльності яких є активний відпочинок, який здійснюється за допомогою і з використанням фізичних вправ, рухливих і спортивних ігор на суші і на воді, купання і навчання плаванню, змагання з різноманітних видів рухової діяльності, мають за мету хоча б частково компенсувати недостатню оздоровчу ефективність шкільної системи фізичного виховання [2, 10 та ін.].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як показує аналіз літератури, на сприятливі можливості, створені в оздоровчих дитячих таборах для розвитку рухових якостей і навичок, посиленого фізичного розвитку, працездатності, функціональних можливостей школярів вказується у працях багатьох науковців [1, 9 та ін.]. Вивченням специфічної ролі дитячого табору як соціально-педагогічного середовища для раціонального фізичного виховання і розвитку підростаючого покоління займалися низка фахівців [1, 5, 7 та ін.].

У зв'язку з певною переорієнтацією дитячих літніх оздоровчих таборів у нових соціально-економічних умовах в Україні ряд питань так і залишаються недостатньо розробленими. Зокрема перенесення акценту з ідейно-виховної прикладної функції (складання норм ГПО, БГПО) на оздоровчу, що обумовлено, з одного боку, виключенням ідеологічної спрямованості роботи дитячих літніх таборів, а з другої – подальшим погіршенням стану здоров'я підростаючого покоління. Другим новим аспектом стала комерціалізація дитячого позашкільного відпочинку, яка також потребує ще свого вивчення і вирішення проблем, які при цьому з'являються. Науково-методичні рекомендації щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи в дитячих оздоровчих таборах стосовно до сучасних умов не розроблені. Не здійснювалося фундаментальних теоретичних досліджень щодо соціальних та педагогічних передумов вирішення проблеми фізичної підготовки та рухової активності школярів у таборах оздоровлення та відпочинку.

Метою дослідження є розкриття соціальних та педагогічних передумов вирішення проблеми фізичної підготовки та рухової активності школярів у таборах оздоровлення та відпочинку і пошук оптимальних шляхів організації системи застосування фізичних вправ.

Для досягнення поставленої мети було застосовано аналіз та узагальнення теоретичних основ досліджуваної проблеми, аналіз документів, які регламентують діяльність літніх таборів оздоровлення та відпочинку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема зміцнення здоров'я дітей завжди хвилювала суспільство будь-якої цивілізованої країни [13, 15, 19 та ін.].

Ті історичні, педагогічні і літературні матеріали, які були проаналізовані нами у ході дослідження, дозволили виявити деякі особливості фізичного розвитку дітей як у країнах Західної Європи, так і в Російській державі до 1917 року і в Україні в теперішніх умовах [3, 4, 6, 8 та ін.].

Уже в XVII ст. чимало уваги приділялося питанням забезпечення школярів раціональним режимом дня, співвіднесеності розумового й фізичного навантаження, організації їхнього активного відпочинку. Ця тенденція була розвинута в XIX ст., яке можна було б назвати періодом гімнастичного руху, коли заняття з фізичного розвитку дітей стали важливою складовою педагогічного процесу. Водночас було науково доведено ефективність фізично-оздоровчого виховання дітей.

Саме в цей період зароджується і науково обґрунтовується думка про необхідність організації здорового способу життя дітей у період літніх канікул. Це пояснюється, з одного боку, зростанням захворюваності учнів, поширенням серед них різноманітних хронічних захворювань на тлі недостатньої фізичної рухливості і, з другого боку, результатами спостережень що якраз під час канікул, і особливо влітку, фізичний розвиток дітей відбувається значно активніше, ніж в навчальний період.

Вивчення наукових досліджень цього періоду дозволили виявити, що вже в той час існували різноманітні форми організації літнього відпочинку дітей: від одноденних заміських прогулянок, тематичних екскурсій до поїздок у сільську місцевість.

До цієї справи прилучилися працівники церкви, котрі дбали про своїх майбутніх парафіян. Зокрема, у 1876 р. священик із Цюріха Вальтер Біон організував першу дитячу колонію для дітей своїх парафіян. Він дивився на цю проблему з чисто гуманних позицій: допомогти дітям. Тому передбачалося, що слабких, хворобливих дітей шкільного віку, які належать до найбільш забезпечених сімей, розмістити у спеціальному місці, де є багато повітря, повноцінне харчування, умови для активного фізичного руху (прогулянки, посильна фізична праця, спеціальні вправи), що загалом мало сприяти зміцненню фізично ослаблених дітей. Біоновська колонія включала невелику кількість дітей і досвідченого педагога. Другим важливим аспектом діяльності цієї колонії було виховання дітей. Ця позиція Біона була вмотивована тим, що діти вибиралися з найбідніших груп і досить часто перед цим вони відчували вплив вулиці.

Поступово завдяки досвіду, уваги преси була сформована думка про те, що турбота про психічний і тілесний комфорт дітей, багатих і бідних, здорових і слабких, має стати обов'язком держави. Виходячи з цього, щодо організації літнього відпочинку школярів були висунуті певні соціально-педагогічні вимоги: для шкільних канікулярних колоній мають бути надані "естетично впорядковані і придатні для здоров'я приміщення", обов'язково у місцях з чистим повітрям і бажано біля водоймищ; розвивати в них всі способи фізичного виховання: ранкову гімнастику, купання, навчання плаванню, рухливі ігри, екскурсії (переважно пішохідні), прогулянки і відповідну до віку фізичну працю; забезпечити догляд за дітьми, які відстають у розвитку чи страждають від постійних хронічних захворювань та відхилень у здоров'ї; дбати про достатнє і здорове харчування дітей, зручність їхнього одягу; доручити виховання колоністів лише досвідченим педагогам. На нашу думку, ці вимоги можна вважати першими у педагогіці виробленими нормами, спрямованими на покращення організації життєдіяльності дітей у літньому оздоровчому таборі.

Звичайно, що у різних країнах були свої особливості створення соціально-педагогічних інститутів для оздоровлення і фізичного загартування дітей. Скажімо, в Німеччині фахівці, проаналізувавши ситуацію щодо охорони здоров'я людей, прийшли до висновку, що здоров'я, здоровий спосіб життя має формуватися з дитинства, а кошти затрачені на оздоровлення дітей, сприяють зменшенню їх витрат на здоров'я дорослих. До речі, тут вперше було здійснено контрольні заміри ваги дитини з метою перевірки ефекту від її життя в літній колонії. Напрацьований досвід дав свої результати, що спонукало організаторів цієї форми роботи до скликання в 1881 році першої науково-методичної конференції з метою обміну досвідом.

Поступово в інших країнах літні канікулярні колонії починають дещо змінюватися як за складом контингенту, так і за формами роботи. Так, в Австралії такі соціально-виховні інститути користувалися особливою прихильністю в аристократів і духовенства. Вони виділяли на колонії кошти, а іноді і свої маєтки на літній період. Проте перші з них мали своєрідну "рекламу" імені і своєї гуманності, а другі мали змогу виконувати не лише гуманну місію – допомоги дітям, а й пасторську місію – виховання богопослухання.

У Франції знайшли більш демократичний шлях вирішення цього питання. Організатори з міст укладали угоду з сільськими школами, які влітку пустували, на термін не менше місяця і розміщували там дітей. У цих колоніях знайшли широке розповсюдження походи дітей. У французькій формі літньої канікулярної колонії о. Біон бачив і певні недоліки: в них багато часу відводилося на різноманітні обов'язкові заняття на шкоду фізичному розвитку; допускалася несправедливість під час відбору дітей, оскільки мотивом було не слабке здоров'я дитини, а її успіхи у навчанні та поведінці. Цей принцип відбору аж ніяк не можна було вважати гуманним.

Нова форма організації оздоровлення дітей в канікулярний період з'явилася в Данії. Це була особлива форма "колонізації": дітей розселяли по селах у селянських сім'ях. З часом ця система закріпилася не лише в цій країні, а й поширилася на інші за назвою "датська система" .

Аналізуючи особливості "колоніального" оздоровлення дітей у Бельгії, Голландії було виявлено, що його організатори працювали на перспективу дітей. Скажімо, у Бельгії проводився огляд дітей щотижня і якщо в дитини не було помічено змін на краще, то її залишали в колонії ще на тиждень, зобов'язуючи педагогів-викладачів внести відповідні корективи у діяльність конкретної дитини. А ось в Голландії контролювали навіть стійкість одержання результатів: через шість місяців після перебування дітей в колоніях їх оглядали, і, якщо (на думку комісії) результати оздоровлення були незадовільними, то таких дітей знову направляли в колонію .

Як бачимо в обох цих країнах основною і по суті єдиною метою направлення дітей в колонію було їхнє оздоровлення. У цьому плані зробили крок вперед педагоги Італії, які відправляли дітей в колонію не менше як на два місяці. А для зміцнення позитивних результатів дитина мала оздоровлюватися не менше трьох разів підряд. Іще один новий підхід з'явився у їхній роботі – керівниками призначалися саме ті педагоги, які самі потребували оздоровлення.

Особливо принциповою у своїх підходах до оздоровлення дітей виявилася Англія. Зокрема відбір дітей здійснювався особливо коректно і справедливо. Досить досконало вивчалась потреба сімей в оздоровлені дитини, покращення її фізичного здоров'я. Адже в країні досить популярним був принцип: кожна дитина має право на допомогу суспільства. Десь приблизно з 1863 року в Англії помітного поширення набули літні табори "camps". Вони нагадували невеликі тимчасові військові табори, які при цьому базувалися в основному біля моря чи біля інших привабливих водоймищ. Слід сказати, що бараки і палатки найчастіше надавалися військовими службами. Життя в таких таборах було підпорядковане суворому режиму, чіткому розпорядку дня, вимогам до догляду за приміщенням, дисципліні тощо. З одного боку, така вимогливість була необхідною, оскільки в одному таборі перебувало від 200 до 500 дітей, а з другого боку, вона позбавляла вихователів можливості працювати з дітьми, зважаючи на їх індивідуальний фізичний, а іноді й моральний стан.

У США пішли дещо іншим шляхом щодо організації оздоровлення дітей. Засновниками літніх колоній у цій країні стали громадські товариства "турботи про свіже повітря". На жаль, в американській системі в організації установ для дитячого відпочинку був відсутній педагогічний аспект, який би гармонійно поєднувався з оздоровленням, як це було, наприклад, у Швейцарії. Намагаючись оздоровити якомога більше дітей, американці визначили терміни їхнього перебування в колонії лише 7-10 днів. І що особливо можна відзначити як негатив, це те, що відпочинок був або повністю або частково платним. Останнє було можливим, якщо дитина виконувала посильну роботу на користь колонії.

Отже початок XX ст. у Західній Європі характеризується появою двох систем літнього відпочинку й оздоровлення: система до Біона і типу Біона. Якщо системи відпочинку дітей, які з'явилися до Біона, мали за мету організувати пізнавально-розважальну діяльність дітей, то головною особливістю роботи закритих літніх колоній стало поєднання педагогічного і фізичного виховання з метою зміцнення здоров'я дитини і формування в неї навичок здорового способу життя.

У радянських піонерських таборах в роботі з дітьми переважали такі форми роботи, як різноманітні збори дружини, загонів, урочисті лінійки, огляди пісні і строю, зустрічі з видатними людьми, дні пам'яті, конкурси агітбригад, плакатів, малюнків, дитячих творчих доробок і всі вони потребували тривалої підготовки, інтелектуальної напруги, читання додаткової літератури тощо. А педагоги й вожаті мали брати на себе відповідальність за весь ідейно-політичний зміст. Спрямовуючи зусилля повністю на реалізацію цих завдань, вони не мали ні часу, ні можливості зосередитись на проблемах здоров'я і фізичного розвитку дітей. Постійні змагання між загонами змушували дітей готуватися "давати результати", не дозволяли їм приділяти увагу власній фізичній активності, хоча при цьому фізичне загартування вважалося складовою комуністичного виховання.

70-80-і роки принесли певні зміни у зміст і форми роботи з дітьми. Зокрема уже в кінці 80-х років АПН СССР розробила рекомендації щодо покращення фізичного виховання у літніх таборах, в яких визначалися завдання: здійснювати конкретні заходи по подальшому покращенню організації оздоровчої роботи та відпочинку школярів, більш активному використанню літніх канікул з метою трудового ідейно-політичного виховання підростаючого покоління, розгортанню різнобічної фізкультурно-спортивної, екскурсійно-туристичної та оздоровчої роботи серед дітей та молоді. Кінець 80-х і початок 90-х років стали початком руйнації радянської системи оздоровлення дітей у піонерських таборах. Зникнення у 1992 році Всесоюзної піонерської організації призвело до зміни назви таборів, які поступово перетворювалися на дитячі установи оздоровлення. Організовані заняття фізичними вправами, ранковою гімнастикою, спортивними іграми й розвагами, спортом, участь у походах та екскурсіях привчають дітей до активного способу життя, в плані саме фізичної активності, і роблять його в подальшому природною потребою.

Висновки. Проблема зміцнення здоров'я дітей завжди хвилювала суспільство у цивілізованих країнах. Уже в XVII ст. чимало уваги приділялося питанням забезпечення школярів раціональним режимом дня, гармонійного поєднання розумового й фізичного навантаження, організації їхнього активного відпочинку. В XIX ст. зароджується і науково обґрунтовується думка про необхідність організації здорового способу життя дітей у період літніх канікул.

Історія розвитку літніх таборів відпочинку для дітей свідчить про поступове зміщення акценту з ідейно-виховної та змагально-нормативної спрямованості їх діяльності на оздоровчо-розвивальну.

Однак пошук оптимальних шляхів та спеціальних методик оцінки розвитку дітей ще продовжується. Недостатньо розроблені механізми оптимальної організації процесу фізичного виховання дітей, спрямованого на їхнє оздоровлення у літніх таборах.

Література

1. Байков В.П. О детском оздоровительном лагере / В.П. Байков // Физическая культура в школе. – 1993. - № 3. – С. 37.
2. Барканов С. Идеология каникул / С. Барканов // Здоровье детей. – 2006. – № 11. – С 3-5.
3. Зеленицкий А.М. О заграничных и русских летних школьных колоніях / А.М. Зеленицкий. – Сиб., 1908. – 176 с.
4. Козубовська І.В. Зародження педагогічних поглядів на проблему у поведінці неповнолітніх та їх подальший розвиток у зарубіжній науці / І.В. Козубовська, Г.В. Товканець // Серія Педагогіка. Соціальна робота, 1999. – Вип. 2. – С. 100-104.
5. Кучма В. Р. Как сохранить здоровье детей в процессе обучения? / В. Р. Кучма // Здоровье детей. – 2006. № 1. – С. 4-9.
6. Пащенко Д.І. Зарубіжний досвід гуманізації соціального середовища та виховання / Д.І. Пащенко. – К.: Зання, 1999. – 208 с.
7. Пундик Л.Є. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до виховної діяльності в умовах оздоровчого табору: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Л.Є. Пундик. – К., 2000. – 206 с.

8. Семенова Г. И. Использование оздоровительных технологий для улучшения показателей соматического здоровья детей / Г. И. Семенова // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2005. – № 2. – С. 45–47
9. Соя М. Сучасні погляди на роль літніх оздоровчих таборів у формуванні та підтриманні рівня здоров'я у дітей середнього шкільного віку / Соя М., Костюк П. // Молода спортивна наука України: зб. наук. праць з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. - 2012. – Т. 4. - С. 149-155.
10. Стрелецкая Е. П. О новых тенденциях в организации оздоровления и отдыха детей и подростков [Электронный ресурс] / Е. П. Стрелецкая // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2004. – № 6. – с. 42-46. – Режим доступа: http://www.bmsi.ru/doc/ef854d11
11. Benzral M. Tacking inequalities in health – an agenda for action. – London: King`s Fond, 1995. – 132 p.
12. Bielski J. Aktywnosc fizyczna ucznia w czasie wolnym / Bielski J. // Mucha D., Romualda-Zieba H. : Promocja zdrowia wobec zagrozen cywilizacyjnych : Miedzynar. Konf. Nauk. – Med. - Nowy Targ, 2007. – S. 189-208.
13. Drabik J. Aktywnosc, sprawnosc i wydolnosc fizyczna jako miernik zdrowia czlowieka / Drabik J. – Gdansk : AWF, 1997. – 240 s.
14. Gray S. Simple procedure for evaluating exercise – based health promotion program in a work-site // Perceptual and Motor Skills. – US, 1984. Blaip S. et al. A public Hechtt intervention Model for Work-Site Health Promotion // I. Of American Medical Association. – 1986. – Vol. 255. – Febr.
15. Kohl H. W. Development of physical activity behaviors among children and adolescents / Kohl H. W., Hobbs K. E. // Pediatrics. – 1998. – Nr. 101. – P. 549-554.
16. Organized sports for children and preadolescents / Washington R. L., Bernhardt D.T., Gomez J. [et al.] // Pediatrics. – 2001. – Nr. 107. – P. 1459-1462.
17. Pate R., Shephard R. Charecteristics of physical fitness in youth // Perspective in Exereise. – Indianapolis, 1990. - vol.2.
18. Physical activity from childhood to adulthood: a 21-year tracking study / Telama R., Yang X., Viikari J. [et al.] // American Journal of Preventive Medicine. – 2005. – Vol. 28. – P. 267-273.
19. Stocols D., Pelletier K., Fieldings J. Integration of medical care and worksite health promotion. – JAMA, 1995. – 273: 1136 – 42.

УДК 796.5:796.011.1:378.017-057.87

Щербанік Х. О., Чепелюк А. В.
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич

ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація. *У даній статті теоретично обґрунтувано туризм як складова екологічного виховання студентів вищих навчальних закладів. Розглядається теоретичні основи формування здорового способу життя та екологічного виховання засобами туризму. Підтримання організму на високому функціональному рівні під час занять туризмом є необхідною умовою зміцнення здоров'я. Туризм розглядається і як специфічний вид діяльності, і як засіб ефективної реалізації формування здорового способу життя студентської молоді.*
Ключові слова: *туризм, спосіб життя, здоров'я, фізичне виховання, засоби оздоровлення.*

Аннотация. Щербаник К. О., Чепелюк А. В. Туризм как составляющая экологического воспитания студентов высших учебных заведений. *В данной статье теоретически обоснованы туризм как составляющая экологического воспитания студентов высших учебных заведений. Рассматривается теоретические основы формирования здорового образа жизни и экологического воспитания средствами туризма. Поддержания организма на высоком функциональном уровне во время занятий туризмом является необходимым условием укрепления здоровья. Туризм рассматривается и как специфический вид деятельности, и как средство эффективной реализации формирования здорового образа жизни студенческой молодежи.*
Ключевые слова: *туризм, образ жизни, здоровье, физическое воспитание, средства оздоровления.*

Abstract. Sherbanik K. O., Chepelyuk A. V. Tourism as a component of ecological education of students of higher educational institutions*. In this article, theoretically based tourism as a component of ecological education of students of higher educational institutions.*

Considers theoretical bases of formation of a healthy lifestyle and environmental education by means of tourism.

Maintaining the body at a high functional level while hiking is essential to promote good health. Tourism is viewed both as specific activity and as a means of effective implementation of healthy lifestyle of students.

Formation of skills of a healthy lifestyle is a prerequisite for comprehensive development, self-improvement and self-realization of the modern student.

Doing various types of tourism, students have the opportunity to improve their health, learn many useful to communicate with peers and teachers.

All this makes possible the development of new skills that are useful in school and in adult life the modern student.

Regular tourist activities and participation in tourism competition is an effective compensation of lack of physical activity in modern conditions, the cause of human joy serve as a means of hardening and increasing the physical efficiency of the organism.
Key words*: tourism, lifestyle, health, physical education, rehabilitation* facilities.